

ŽENA BEZ TIJELA

Autor: Mate Matišić

Praizvedba: sezona 2006/2007.

Broj likova: 3m + 2ž

Trajanje: dva čina + epilog (cca. 60 - 80 min.)

Martin (umirovljenik, 34 godine) dovodi u svoj stan stariju prostitutku koja se predstavlja kao Ema. Ispijajući svoje alkoholne doze i tražeći da joj plati unaprijed, Ema se čudi zašto Martin nije odabrao neku mlađu prostitutku. Vidi ženske cipele i predlaže da započnu s „poslom“ prije nego mu se žena vrati kući, no Martin joj objašnjava da nije oženjen i da cipele pripadaju njegovoj majci koja je maloprije otišla na hodočašće u Međugorje. „Išla je zbog mene...“, kaže, priznajući da ima rak. Ema je zbunjena, no ipak preuzima inicijativu – priča crnohumorne dogodovštine iz svoje „prakse“ i usput opisuje svoju navodnu životnu tragediju: muž joj je u zatvoru, sin je se srami i izbjegava, jedna joj je kćer usvojena, a druga je bolesna i zbrinuta u domu... Ema je također bila na liječenju jer je u rastrojstvu prerezala vene, a Martin priznaje da ju je na psihijatriji, zapravo, i zapazio. Bio je hospitaliziran, kaže joj, zbog bolesnog straha od travnatih površina i zemlje... Njihov razgovor prekida zvonce na ulaznim vratima. Ema se skriva u kupaonicu, a na kratko se pojavljuje Pišta (umirovljenik, 34 godine, Martinov prijatelj). Raspituje se o ženi i Martinovim planovima s njom, garnirajući svoju znatiželju nizom vulgarnosti („A hoćeš li je jebat, ili samo...? ... Koliko se sjećam ima dobru pičku...“). Prije nego što će otići Pišta poluprijetećim tonom govori Martinu kako će „morati reći ostalima“. Ema se vraća u sobu i traži da počnu sa seksom. Martin joj kaže da ga to ne zanima i pita je hoće li se udati za njega. Ema je šokirana, no Martin joj objašnjava svoj plan: preostala su mu samo još dva, tri mjeseca života i želio bi učiniti dobro djelo; želio bi je oženiti kako bi joj ostala njegova mirovina ratnog vojnog invalida. Tako bi mogla prestati s prostitucijom i izdržavati svoju bolesnu kćer. Usred razgovora u stan upada majka. Telefonirala je Martinu, no on se nije javljao, pa se prestrašila najgoreg i vratila s autobusne stanice. Isprva je zadovoljna, misleći da je Ema njegova djevojka, no zahvaljujući tragikomičnom spletu okolnosti shvaća da je riječ o prostitutki. Vrijeđa je, a ljutita Ema odlazi. Martin tada priznaje majci tko je ta žena. Njen muž bio je zloglasni četnički vođa, ratni krvolok koji je masakrirao njegove ratne drugove. Martin i suborci su ga pronašli, upali u njegovu kuću, objesili ga za noge i pustili da visi sve dok nije umro, silujući za to vrijeme njegovu ženu – Emu, za koju misli da se zapravo zove Ruža. Njena tragična životna priča započela je, kaže Martin „one večeri kad smo je mi posjetili...“. Martinova jedina mogućnost iskupljenja je da pokuša pomoći toj ženi. Njena prijateljica mu je rekla kako se Ema odlučila ne ženiti dok ne pronađe tijelo svoga muža, no Martin je odlučio riješiti taj problem: poslat će joj anonimno pismo s ucrtanom lokacijom na kojoj su ga zakopali. U drugom činu drame Martin dolazi u sukob sa svojim bivšim ratnim zapovjednikom, Mladenom (umirovljenik, 45 godina), koji ga moli da odustane od svojih planova jer će, kaže, ispasti da smo ubijali „nedužne civile“, a „ja ne želim trunuti u Haagu“. Martin ga umiruje, obećavajući da će na sebe preuzeti odgovornost za to ubojstvo, no tada doznaje pravu istinu: na istom su mjestu Pišta, Mladen i suborci kasnije zakopali još nekoliko likvidiranih Srba. Svi su oni sada uznemireni i hoće ubiti Emu, kako bi se zaštitili, ali su prije tog ipak odlučili dati šansu svom starom ratnom drugu. Nitko se, kaže Mladen, ne bi čudio da smrtno bolesni ratni veteran digne ruku na sebe... Dečki su upravo s Emom, angažirali su je kao mušterije i sada čekaju njegov odgovor.

U epilogu drame Martinova majka, Marija, susreće se prvo s Mladenom koji joj izražava sućut, a potom i s Emom koja je na Martinovom sprovodu shvatila cijelu priču. Onaj

koji mu je držao patetični posmrtni govor, a bio je to Mladen, izrekao je jedine riječi izgovorene one večeri kada su je silovali. Rekao je „Drži kurvu!“, a riječi su bile upućene jedinom koji je nije silovao: Martinu. Ema je prepoznala taj glas i sada moli Mariju da svjedoči na sudu o onome što zna, no Marija to ne može: „...To su njegovi prijatelji... A Mladen čeka dijete...“. „Molite se gospođo za svog sina... To mu sad najviše treba“, kaže joj Ema u zadnjoj replici drame.

Žena bez tijela središnji je dio Posmrtna trilogije, dramskog triptiha Mate Matišića, zainteresiranog za neke od ključnih etičkih dvojbi, proizašlih iz ratnih sukoba na prostoru bivše Jugoslavije. Sve tri drame, pa tako i *Ženu bez tijela* karakterizira neobičan spoj trilera, crnohumornih elemenata i ozbiljnog dramskog diskursa. Unatoč svojoj upisanosti u hrvatsko životno okružje, *Žena bez tijela* drama je univerzalne tematike, problemski podjednako transparentne u bilo kojem dijelu svijeta.

FRAGMENT IZ DRAME

Ema ga zbunjeno promatra.
Tišina.

MARTIN : Htio bih nešto vrlo važno razgovarati s vama...

Tišina.

MARTIN : Molim vas sjednite...

Tišina.
Ema zabrinuto sjedne na trosjed.

MARTIN : Ne znam kako da počnem...

EMA : (zabrinuto, odlučno) Rekla sam vam da u dupe ne dam... Nemojte me ni pokušavati nagovarati...

MARTIN : Ne, ne... Nije to...

Tišina.

MARTIN : Možda će vam se ovo što ću vam sad reći činiti... ne znam, neozbiljno... Ali...

EMA : Za svoje pare možete govoriti šta god hoćete... Svašta sam se ja naslušala u svom životu... Takvih priča da me malo što više može šokirati...

MARTIN : (neočekivano) Da li biste se vi htjeli udati za mene...?

Kratka stanka.

EMA : Molim? (osmjehne se) Je li vi to mene zajebavate, ili...

MARTIN : Ne, ozbiljno vas pitam...

EMA : Nije vam to onaj film... kako se zove... Onaj s onim glumcem i onom zgodnom glumicom velikih usta...

MARTIN : Znam da nije... Ali... Ja sam o tome dugo razmišljao i želim da znate kako to nisam samo tako rekao...

EMA : E, sad stvarno moram nešto popiti... (pije) A zašto želite da budem vaša žena...? Starija sam od vas skoro dvadeset godina... Nisam sigurna da bi vaša pobožna majka željela svoju vršnjakinju za nevjestu...

MARTIN : O tome se i radi... Ne morate biti moja žena, samo se udajte za mene...

EMA : Oprostite, ali tek sad ništa ne razumijem...

MARTIN : Hoću reći mi ne moramo zajedno živjeti, možemo se samo vjenčati... Čak se nakon toga više nikad ne moramo vidjeti... Evo, ako hoćete ja ću vam pismeno jamčiti da vam se nakon toga više neću javljati...

EMA : Znači vama ne bi smetalo što bih ja kao vaša žena i dalje radila...?

MARTIN : Možda više ne biste trebali to raditi, a pogotovo ne nakon moje smrti... Izvolite... Tu su vam svi moji papiri...

Martin iz ladice komode izvadi liječničku dokumentaciju.

MARTIN : Evo, tu su i rendgenske snimke, da ne mislite kako sam sve to izmislio... Rak i bolest... Iako moja majka odlazi na hodočašća ja znam da mi nije preostalo puno vremena... Radi se o tome da biste vi nakon moje smrti dobili moju penziju... Bilo bi vam znatno lakše s tim živjeti... i Vama i vašoj bolesnoj kćeri... Ne biste više morali plaćati podstanarsku sobu, jer biste imali i pravo na stan kao udovica ratnog vojnog invalida... Ako mi još uvijek ne vjerujete možete pitati doktora Nikolića... Tu sam vam zapisao broj njegovog telefona...

EMA : Čudno je da me to pitate kad sam vam rekla da imam muža...

MARTIN : Znam da nemate... Razgovarao sam s tom vašom prijateljicom Ljerkom... Rekla mi je da uvijek mušterijama pričate da imate muža ubojicu u zatvoru tako da ih zaplašite... da ste samohrana majka koja već više od deset godina ne zna gdje joj je muž...

EMA : (pomalo povrijeđeno) Pa ste me zato iz samilosti izabrali...?

MARTIN : Nisam zato...

EMA : Nego zašto...?

Kratka stanka.

MARTIN : Žao bi mi bilo da moja mirovina nekome ne pomogne poslije moje smrti... Bolje da je dobije netko kome je potrebno... Ne morate sad odlučiti... ali vas molim da ne čekate dugo... Neki put bolest može napredovati brže nego što doktori očekuju...

EMA : Znam žene kojima je puno gore nego meni... Ako hoćete mogu vas s njima upoznati, pa njih pitajte... Neka će se za penziji sigurno htjeti udati... Ja sam vam odlučila ne tražiti novog muža dok ne saznam gdje mi je prvi...

Martin šuti.

Stanka.

Ema ga promatra pokušavajući otkriti "pozadinu" te bračne ponude.

Odjednom, naglo pogleda prema vratima.